

Regeringskansliet, Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remissvar

Datum: 2021-05-11
Er referens: Ju2021/00971
Diarienum: SSM2021-1853
Dokumentnr: SSM2021-1853-2
Handläggare: Caroline Falkengren
Telefon: 08-799 40 51

Struktur för ökad motståndskraft (SOU 2021:25)

Sammanfattning

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) stödjer utredningens förslag att samverkansområdena avvecklas och ersätts av beredskapssektorer och särskilda beredskapsområden, att landet delas in i föreslagna civilområden samt förslaget om en ny beredskapsförordning. SSM ser dock vissa utmaningar med delar av förslagen med avseende på SSM:s ansvar och möjlighet att utföra de uppgifter myndigheten bedömer är särskilt viktiga att upprätthålla under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst i krig. Därav föreslår SSM ett antal justeringar och ytterligare åtgärder.

1. Identifiera och belys all samhällsviktig verksamhet inom SSM:s ansvarsområde

SSM instämmer med utredningen om att de samhällsviktiga verksamheter och funktioner som bedöms som mest centrala att upprätthålla i händelse av en fredstida kris, höjd beredskap och då ytterst krig ska utgöra grunden för indelningen i beredskapssektorer. SSM anser dock att utredningen inte fullt ut har lyckats identifiera samtliga sådana verksamheter och funktioner inom SSM:s ansvarsområde. Framst saknas kärnsäkerhet, inklusive nukleärt säkerhetsskydd såsom fysiskt skydd, informationssäkerhet och personalsäkerhet.

2. Inkludera SSM i beredskapssektorn Energiförsörjning

SSM är positiv till utredningens förslag att SSM ska ingå i beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen. SSM tolkar förslaget som att SSM placerats där med anledning av de uppgifter som ankommer myndigheten inom den nationella strålskyddsberedskapen. Dock har SSM fler uppgifter inom civilt försvar än dem kopplat till strålskyddsberedskap. SSM har uppgifter inom kärnkraftssäkerhet vilka har stor betydelse för beredskapssektorn Energiförsörjning.

Flera av de myndigheter som föreslås ingå i denna sektor är beroende av SSM för att lösa sina uppgifter i fredstid och under höjd beredskap. Framst gäller detta Svenska kraftnät som, med stöd av SSM:s bedömning och krav avseende säker drift av kärnkraftreaktorer, balanserar kraftsystemet och säkerställer att dess olika delar samverkar driftsäkert. De svenska reaktorerna står för en betydande andel av Sveriges elproduktion. I en fredstida kris och under höjd beredskap finns ett stort behov av den el de producerar. Det är därmed rimligt att anta att kärnkraftreaktorerna förblir i drift. Oavsett situation i samhället behöver driften ske på ett säkert sätt. För en kärnkraftreaktor i effektdrift, alltså en reaktor i drift som producerar el, kan resultera i snabba olycksförlopp med härdsmälta. Även en reaktor som ställts av så att den inte producerar någon el genererar s.k. resteffekt, vilket innebär att aktiv kylning av bränslet krävs under mycket lång tid (årsskala) för att undvika härdsmälta. Detta

innebär att en reaktor även vid en fredstida kris eller under höjd beredskap inte inom rimlig tid kan ställas av på ett sätt som eliminerar risken för en kärnkraftsolycka med omfattande konsekvenser.

SSM befarar att kärnsäkerhet riskerar att försämrats om dessa frågor inte hanteras inom ramen för beredskapssektorn Energiförsörjning. SSM bör därför även ingå i beredskapssektorn Energiförsörjning som beredskapsmyndighet. Dessutom har SSM:s uppdrag att normera och utöva tillsyn inom nukleärt säkerhetsskydd. Med anledning av dessa uppgifter vill SSM peka på att det kan finnas ett behov av att adjungera myndigheten i sektorn Ordning och säkerhet.

3. Begränsa det föreslagna mandatet för sektorsansvariga myndigheter

SSM är utsedd till behörig myndighet gentemot Internationella atomenergiorganet (IAEA) och EU avseende strålskydds- och kärnsäkerhetsfrågor. I denna roll ingår att se till att nationell lagstiftning uppfyller de krav som ställs och att inrikta och prioritera förbättringsåtgärder och utvecklingsarbete avseende dessa frågor. SSM anser att det kan bli problem avseende inriktningen av strålskyddsberedskapen genom utredningens förslag att den sektorsansvariga myndigheten ska ansvara för inriktning av planering och ha mandat att besluta om sådan. SSM bedömer att det krävs kunskap om gällande internationella rättsakter och överenskommelser med IAEA och EU för att med tillräcklig kvalitet kunna ansvara för och besluta om inriktning av strålskyddsberedskap. Den sektorsansvariga myndigheten bör därmed inte ges mandat att inrikta planeringen och förberedelser av den del av verksamheten och inte heller att besluta om inriktningen för den del av arbetet som avser strålskyddsberedskap.

4. Dela upp området Farliga ämnen efter typ av ämne

SSM anser inte att farliga ämnen, dvs. CBRN, lämpar sig att hanteras som en helhet utan att det istället bör delas upp efter typ av ämne. Planeringen för och hanteringen av en händelse med radioaktiva eller nukleära ämnen, t.ex. kärnkraftsolyckor, händelser med kärnvapen eller andra typer av händelser med radioaktiva ämnen (RN-händelser), skiljer sig helt från planeringen och hanteringen av C- och B-händelser. Framför allt skiljer sig metoder för analyser och bedömningar av lämpliga skyddsåtgärder och sanering, eftersom skydd mot strålning skiljer sig från skydd mot kemiska och biologiska ämnen. Dessutom uppger utredningen att strålskyddsberedskap på central nivå ska hanteras inom beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen vilket medför en dubbel hantering som riskerar oklarheter och ineffektiv beredskapsplanering.

5. Formalisera och utöka forum för kärnenergiberedskap

SSM är positiv till förslaget att strålskyddsberedskap på central myndighetsnivå ska hanteras i beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen. Planering inför och hantering av kärnkraftshändelser och -olyckor är dock bredare än enbart räddningstjänst. Planeringsarbetet kräver att ett flertal myndigheter involveras utöver dem som enligt förslaget ska ingå i beredskapssektorn. Bland annat har Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket viktiga uppgifter för att säkerställa att goda planeringsförutsättningar finns på plats så att en initial händelse inte eskalerar medan Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Socialstyrelsen har viktiga uppgifter för att kunna skydda befolkningen och miljön på ett adekvat sätt när något väl inträffat.

SSM håller därför inte med utredningen om att en beredskapssektor inte bör delas upp i undersektorer. En nationell händelse med katastrofala konsekvenser så som en kärnkraftsolycka, som även kan påverka flera närliggande länder, kräver omfattande

beredskapsplanering med flera aktörer involverade, både nationellt, regionalt och lokalt. Kärnenergiberedskap behöver därför hanteras i särskild ordning och SSM anser att ett forum motsvarande den samverkansgrupp som finns idag, Samordning och inriktning av kärnenergiberedskap, bör formaliseras och utökas med ytterligare myndigheter för att säkerställa Sveriges förmåga att hantera kärnkraftshändelser och olyckor. Ett sådant forum kan med fördel hanteras som en undergrupp i sektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen.

I övrigt lämnar SSM särskilda synpunkter avseende nedanstående avsnitt.

1. Författningsförslag

1.3 Förslag till beredskapsförordning

SSM är positiv till förslaget om att statliga myndigheters ansvar och uppgifter för krisberedskap, inför och under höjd beredskap, samlas i en beredskapsförordning som ersätter förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap. SSM delar utredningens uppfattning om att den nuvarande ordningen med tre förordningar som innehåller referenser sinsemellan gör det utmanande att tolka och förstå ansvar och uppdrag för de statliga myndigheterna. SSM ser dock behov av justeringar i det förslag till beredskapsförordning som utredningen har presenterat.

I bilaga lämnas förslag till författningsändring. Nedan lämnas kommentar till de författningsförslag som SSM lämnar i bilagan.

Sektorsansvariga myndigheters ansvar för planering och förberedelser

Enligt 26 § ska sektorsansvariga myndigheter för respektive beredskapssektor ansvara för samordning och inriktning av planeringen och förberedelser av verksamheten inom beredskapssektorn för civilt försvar och krisberedskap. Dessutom ska myndigheten särskilt ansvara för att uppgifter och roller tydliggörs för aktörer inom beredskapssektorn på central, regional och i förekommande fall lokal nivå samt besluta om inriktningen för arbetet samt följa upp beredskapsförberedelser och åtgärder inom beredskapssektorn.

SSM anser inte att sektorsansvarig myndighet ska ansvara för inriktning av planering och förberedelser av verksamheten och inte heller besluta om inriktning för arbetet. Som motiv till detta ställningstagande vill SSM påtala att SSM är utsedd till behörig myndighet gentemot Internationella atomenergiorganet (IAEA) och EU avseende strålskydds- och kärnsäkerhetsfrågor. I denna roll ingår att se till att nationell lagstiftning uppfyller de krav som ställs och att inrikta och prioritera förbättringsåtgärder och utvecklingsarbete avseende dessa frågor. SSM anser att det kan bli problem avseende inriktningen av strålskyddsberedskapen genom utredningens förslag att den sektorsansvariga myndigheten i sektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen ska ansvara för inriktning av planeringen och får mandat att besluta om sådan. SSM bedömer att det krävs kunskap om internationella rättsakter och överenskommelser med IAEA och EU. Detta för att med tillräcklig kvalitet kunna ansvara för och besluta om inriktning av strålskyddsberedskapen. Den sektorsansvariga myndigheten bör därmed inte ges mandatet att inrikta planeringen och förberedelser av den del av verksamheten och inte heller att besluta om inriktningen för den del av arbetet som avser strålskyddsberedskap.

Förteckning över beredskapssektorer, sektorsansvariga myndigheter samt beredskapsmyndigheter

SSM anser att myndigheten även ska ingå i Energisektorn som beredskapsmyndighet och därmed att förteckningen bör kompletteras.

1.11 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1982:1005) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknads-organisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen

SSM anser, i likhet med förslag i SOU 2019:51, att SSM bör läggas till i 1 § i förordningen.

7. Överväganden och förslag: En ny struktur för de statliga myndigheternas arbete med beredskap

SSM instämmer med utredningen om att de samhällsviktiga verksamheter och funktioner som bedöms som mest centrala att upprätthålla i händelse av en fredstida kris, höjd beredskap och då ytterst krig ska utgör grunden för indelningen i beredskapssektorer.

7.1 Samverkansområdena avvecklas

SSM stödjer utredningens förslag att samverkansområdena ska avvecklas och är överens med utredningen om att samverkansområdena inte är en ändamålsenlig struktur för arbetet. SSM anser att det varit svårt att åstadkomma praktisk beredskapsplanering inom det samverkansområde SSM ingår i. Samverkansområdet Farliga ämnen har främst fungerat som ett informationsnätverk utan någon egentlig samverkan kring beredskapsplanering.

7.2 Begreppet beredskapssektor införs

SSM är positiv till utredningens förslag att införa begreppet beredskapssektor.

7.3 Bevakningsansvar ersätts med beredskapsansvar

SSM stödjer förslaget att ersätta bevakningsansvar med beredskapsansvar då denna beteckning bättre beskriver den aktiva roll i det civila försvaret som de aktuella myndigheterna behöver ha.

7.4 En ny struktur för beredskapssektorer införs

SSM är positiva till utredningens förslag om en ny struktur med beredskapssektorer och vill understryka behovet av att myndigheter och organisationer adjungeras för att uppnå målen för det civila försvaret. SSM håller även med utredningen om att det finns behov av en aktör som utifrån ett totalförsvarsperspektiv har en helhetssyn och kan ge stöd till beredskapssektorerna i deras arbete och att det behövs en aktör som bevakar att nya frågor som ingen beredskapssektor har ansvar för tas om hand.

7.4.1 Utredningens analys av de mest centrala samhällsviktiga verksamheterna och funktionerna

SSM håller med utredningen om att beredskapssektorerna ska organiseras med utgångspunkt i samhällsviktiga verksamheter och funktioner som är av särskild betydelse att upprätthålla i fredstida krissituationer, höjd beredskap och då ytterst krig. Dock anser inte SSM att utredningen fullt ut har lyckats identifiera samtliga sådana verksamheter och funktioner inom SSM:s ansvarsområde. Främst saknas kärnsäkerhet, inklusive nukleärt säkerhetsskydd såsom fysiskt skydd, informationssäkerhet och personalsäkerhet. De

svenska reaktorerna står för en betydande andel av Sveriges energiproduktion. I en fredstida kris och under höjd beredskap finns ett stort behov av den energi de producerar. Det är därmed rimligt att anta att kärnkraftreaktorerna förblir i drift och oavsett situation i samhället behöver driften ske på ett säkert sätt. För en kärnkraftreaktor i effektdrift, alltså en reaktor i drift som producerar el, finns alltid händelser och scenarier som ytterst skulle kunna resultera i snabba olycksförlopp med härdsmlta. Även en reaktor som ställts av så att den inte producerar någon el genererar fortfarande s.k. resteffekt, vilket innebär att aktiv kylning av bränslet krävs under mycket lång tid (årsskala) för att undvika härdsmlta. Detta innebär att en reaktor även vid en fredstida kris eller under höjd beredskap inte inom rimlig tid kan ställas av på ett sätt som eliminerar risken för en kärnkraftsolycka med omfattande konsekvenser. För att helt undvika denna risk måste reaktorhärden laddas ur och bränslet transporteras bort från anläggningen vilket tar lång tid (månads- till årsskala). Utöver uppdraget att planera för att omhänderta konsekvenserna av ett större haveri bör en framtida nationell kris- och beredskapsstruktur i Sverige också stödja arbetet med att planera för åtgärder som syftar till att i ett initialt skede förhindra att händelser eskalerar.

7.4.2 Beredskapssektorer inrättas

SSM stödjer förslaget att inrätta beredskapssektorer.

SSM håller dock inte med utredningen om att en beredskapssektor inte bör delas upp i undersektorer utan anser att kärnenergiBEREDSKAP behöver hanteras i särskild ordning. En nationell händelse med katastrofala konsekvenser så som en kärnkraftsolycka, som även kan påverka flera närliggande länder, kräver omfattande beredskapsplanering med flera aktörer involverade, både nationellt, regionalt och lokalt. Planering inför och hantering av kärnkraftshändelser och -olyckor är bredare än enbart räddningstjänst och planeringsarbetet kräver att ett flertal myndigheter involveras utöver dem som ska ingå i beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen, där nationell strålskyddsberedskap ska hanteras. Bland annat har Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket viktiga uppgifter för att säkerställa att goda planeringsförutsättningar finns på plats så att en initial händelse inte eskalerar medan Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Socialstyrelsen har viktiga uppgifter för att kunna skydda befolkningen och miljön på ett adekvat sätt när något väl inträffat. SSM anser därför att kärnenergiBEREDSKAP behöver hanteras i särskild ordning och att ett forum motsvarande den samverkansgrupp som finns idag, *Samordning och inriktning av kärnenergiBEREDSKAP*, bör formaliseras och utökas med ytterligare myndigheter för att säkerställa Sveriges förmåga att hantera kärnkraftshändelser och -olyckor. Ett sådant forum kan med fördel hanteras som en undergrupp i beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen.

7.5 Beredskapssektorernas utformning

7.5.3 Energiförsörjning

SSM:s uppgifter inom kärnkraftssäkerhet har stor betydelse för beredskapssektorn Energiförsörjning. Flera av de myndigheter som föreslås ingå i denna sektor är beroende av SSM för att lösa sina uppgifter i fredstid och under höjd beredskap. Främst gäller detta Svenska kraftnät som, med stöd av SSM:s bedömning och krav avseende säker drift av kärnkraftreaktorer, balanserar kraftsystemet och säkerställer att dess olika delar samverkar driftsäkert. SSM befarar att kärnsäkerhet riskerar att undermineras eftersom dessa frågor i stora delar faller inom ramen för beredskapssektorn Energiförsörjning snarare än räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen. SSM bör därför även ingå i beredskapssektorn Energiförsörjning som beredskapsmyndighet.

7.5.8 Ordning och säkerhet

SSM ansvarar för att normera och utöva tillsyn inom nukleärt säkerhetsskydd. Med anledning av dessa uppgifter vill SSM peka på att det kan finnas ett behov av att adjungera SSM i beredskapssektorn Ordning och säkerhet.

7.5.9 Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen

SSM är positiv till utredningens förslag att SSM ska ingå som beredskapsmyndighet i beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen då de uppgifter som ankommer myndigheten inom den nationella strålskyddsberedskapen har stor betydelse inom beredskapssektorn.

SSM stödjer förslaget att SMHI ska ingå i beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen. SSM är beroende av underlag från SMHI för att kunna lösa sina uppgifter inom den nationella strålskyddsberedskapen.

SSM anser att ett forum för kärnenergiBEREDSKAP ska hanteras som en undergrupp i beredskapssektorn, se vidare i avsnitt 7.4.2.

7.6 De tio beredskapssektorerna kompletteras med fyra särskilda beredskapsområden

SSM anser att det är bra att områden som inte har en självklar plats i sektorsystemet ändå är en del av beredskapssystemet.

7.7 Farliga ämnen

SSM anser inte att det är lämpligt att farliga ämnen hanteras som en helhet utan att det istället bör delas upp efter typ av ämne. Planeringen för och hanteringen av en händelse med radioaktiva eller nukleära ämnen, t.ex. kärnkraftsolyckor, händelser med kärnvapen eller andra typer av händelser med radioaktiva ämnen (RN-händelser), skiljer sig helt från planeringen och hanteringen av C- och B-händelser. Framför allt skiljer sig metoder för analyser och bedömningar av lämpliga skyddsåtgärder och sanering, eftersom skydd mot strålning skiljer sig från skydd mot kemiska och biologiska ämnen. Dessutom uppger utredningen att strålskyddsberedskap på central nivå ska hanteras inom beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen vilket medför en dubbel hanteringen som riskerar oklarheter och ineffektiv beredskapsplanering.

SSM konstaterar därutöver att det saknas en tydlig definition i Sverige av vad som avses med CBRNE och att olika avgränsningar för vad som ingår, dvs. vilka typer av händelser som inkluderas i begreppet, används i olika sammanhang. Detta har en negativ inverkan på beredskapsarbetet idag. Med utredningens förslag att CBRNE som helhet fortsatt ska hanteras i särskild ordning innebär att arbetet kommer att försvåras.

SSM håller inte med utredningen om att den samverkan som etablerats inom samverkansområdet Farliga ämnen har fungerat väl. Samverkansområdet Farliga ämnen har främst fungerat som ett informationsnätverk utan någon egentlig samverkan kring beredskapsplanering.

Däremot håller SSM till viss del med utredningen om att farliga ämnen bör hanteras i särskild ordning eftersom risken för otydlig gränsdragning gentemot de föreslagna beredskapssektorerna är stor. Detta gäller framförallt kärnkraftsolyckor som SSM erfar är en typ av olycka som kräver omfattande planering och komplex krishantering, se punkt 5 i

inledningen, *Formalisera och utöka forum för kärnenergiberedskap* med förslag om att formalisera ett forum för kärnenergiberedskap.

7.8 Personalförsörjning och försörjningsberedskap

SSM delar utredningens uppfattning om att beredskapssektorerna bör ha en central roll i uppbyggnaden av den nationella försörjningsberedskapen.

I underlaget för den fortsatta inriktningen av det civila försvaret¹ har SSM påtalat vilka möjligheter som finns att driva kärnkraftverken under höjd beredskap och vad dessa möjligheter är beroende av. SSM vill påtala att behovet av att reda ut vissa grundläggande juridiska förutsättningar för att tydliggöra för kärnkraftsbolagen vad som förväntas av dem under höjd beredskap kvarstår. Det handlar om hur lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, med avseende på krav på tillstånd och ansvar för säkerheten, förhåller sig till ellagen (1997:857), atomansvarighetslagen (1968:45), lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor, förfogandelagen (1978:262), förordningen (1992:390) om förberedelser för leverans av varor och tjänster samt förordningen (2007:1119) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät under höjd beredskap. SSM, Svenska Kraftnät (SvK) och Energimyndigheten har gemensamt föreslagit till regeringen att SSM och SvK ska ges i uppdrag att utreda detta². Behovet behöver tillgodoses innan kärnkraftsbolagen kan planläggas inom ramen för totalförsvarsviktiga företag och SSM bör ingå i beredskapssektorn Energiförsörjning för att detta ska kunna ske på ett genomarbetat sätt.

7.11 Beredskapssektorerna ska samverka med varandra

Utredningens ställningstaganden om att beredskapssektorerna ska samarbeta och samverka över sektorsgränserna anser SSM är bra.

8.1 En beredskapsförordning ersätter krisberedskapsförordningen

SSM är positiv till förslaget om att statliga myndigheters ansvar och uppgifter för krisberedskap, inför och under höjd beredskap, samlas i en beredskapsförordning som ersätter förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap. SSM delar utredningens uppfattning om att den nuvarande ordningen med tre förordningar som innehåller referenser sinsemellan gör det utmanande att tolka och förstå ansvar och uppdrag för de statliga myndigheterna.

8.2 Beredskapsmyndigheter

8.2.2 Kriterier för beredskapsmyndigheter

Utredningens förslag till kriterier för att identifiera beredskapsansvariga myndigheter är bra.

---

¹ Rapport med bilaga 1 – Underlag för den fortsatta inriktningen av det civila försvaret, SSM2019-6914-3

² Redovisning av uppdrag gällande underlag för den fortsatta inriktningen av det civila försvaret (energiförsörjningen), SSM2019-6914-7

8.2.3 Förslag – beredskapsmyndigheter

SSM stödjer utredningens förslag att SMHI ska vara en beredskapsmyndighet. SSM är beroende av underlag från SMHI för att kunna lösa sina uppgifter inom den nationella strålskyddsberedskapen.

8.2.5 Uppgiften att vara beredskapsmyndighet ska framgå av myndighetens instruktion

Det är bra att uppgiften som beredskapsmyndighet framgår av myndighetens instruktion eftersom det tydliggör att beredskapsuppgifter är en del av kärnverksamheten.

8.3 Samhällsviktig verksamhet definieras

SSM håller med om förslaget att definiera begreppet samhällsviktig verksamhet i beredskapsförordningen. Dock vill SSM påtala behovet av stöd för aktörer i det praktiska arbetet att definiera samhällsviktig verksamhet.

8.4 Beredskapsuppgifter för samtliga statliga myndigheter

SSM stödjer förslaget att samtliga statliga myndigheter även i fortsättningen ska ha ett grundläggande ansvar för uppgifter inom krisberedskapen och totalförsvaret.

8.4.1 Identifiera samhällsviktig verksamhet och upprätthålla kontinuitet i denna

SSM tycker det är bra att det införs en ny bestämmelse som innebär att varje myndighet ska identifiera samhällsviktig verksamhet i den egna verksamheten samt kontinuitetshandera denna. Dock ser SSM potentiella rollkonflikter relaterat till förslaget att varje myndighet ska verka för att samhällsviktig verksamhet inom ansvarsområdet identifieras verka för att densamma upprätthålls. SSM:s ansvarsområde är strålskydd, kärnsäkerhet och nukleär icke-spridning, samtliga relaterade till samhällsviktig verksamhet. Andra aktörer ansvarar dock för verksamheter inom vilka strålskydd, kärnsäkerhet och nukleär icke-spridning hanteras.

SSM vill även påtala att verka för att identifiera och upprätthålla samhällsviktig verksamhet inom ansvarsområdet till viss del innebär utökade uppgifter för myndigheterna. Det behöver därmed säkerställas att utökade krav även följs av utökade resurser.

8.4.2 Risk- och sårbarhetsanalyser – ökat fokus på åtgärder

SSM stödjer utredningens förslag om att utveckla nuvarande bestämmelser om risk- och sårbarhetsanalyser och det är bra att det tydliggörs att risk- och sårbarhetsanalyser ska omfatta både fredstida händelser och höjd beredskap.

8.5 Beredskapsmyndigheternas uppgifter

8.5.1 Rapportering av risk- och sårbarhetsanalyser

SSM är positiv till utredningens förslag om att skilja på analys och redovisning och även förslaget om ökat fokus på åtgärder.

8.5.3 Uppgifter om krigsförberedelser m.m.

Förslaget är bra och tydliggör vilka krav och förväntningar som finns på beredskapsmyndigheterna.

8.7 De sektorsansvariga myndigheternas uppgifter

8.7.1 De sektorsansvariga myndigheternas ansvar för planering och förberedelser

SSM är utsedd till behörig myndighet gentemot Internationella atomenergiorganet (IAEA) och EU avseende strålskydds- och kärnsäkerhetsfrågor. I denna roll ingår att se till att nationell lagstiftning uppfyller de krav som ställs och att inrikta och prioritera förbättringsåtgärder och utvecklingsarbete avseende dessa frågor. SSM anser att det kan bli problem avseende inriktningen av strålskyddsberedskapen genom utredningens förslag att den sektorsansvariga myndigheten i sektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen ska ansvar för inriktning av planeringen och får mandat att besluta om sådan SSM bedömer att det krävs kunskap om internationella rättsakter från och överenskommelser med IAEA och EU inom området för att på ett rimligt sätt kunna ansvara för och besluta om inriktning av strålskyddsberedskap. Den sektorsansvariga myndigheten bör därmed inte ges mandatet att inrikta planeringen och förberedelser av den del av verksamheten och inte heller att besluta om inriktningen för den del av arbetet som avser strålskyddsberedskap.

8.7.2 De sektorsansvariga myndigheternas uppgifter under höjd beredskap

SSM stödjer utredningens förslag om sektorsansvariga myndigheternas uppgifter under höjd beredskap men saknar ett förslag till process för hur föreskrifterna ska tas fram. SSM önskar att det tydliggörs att föreskrifterna ska samrådats med berörda myndigheter.

8.8 Samverkan med näringsliv och statliga bolag för ökad samordning i planering och förberedelser

8.8.2 Statliga myndigheters samverkan med näringslivet

Utredningen föreslår att ett antal myndigheter läggs till i 1 § förordningen (1982:1005) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen och därmed får rätt att begära upplysningar eller att begära medverkan i totalförsvarsplaneringen. SSM ingår inte bland de föreslagna myndigheterna. Utredningen om näringslivets roll i totalförsvaret, SOU 2019:51, drog slutsatsen att ovan nämnda förordning är det verktyg som bör användas för att involvera totalförsvarsviktiga företag i totalförsvarsförordningen och att SSM:s avsaknad av rätt att begära in upplysningar riskerar att leda till att vissa totalförsvarsviktiga företag aldrig identifieras och därmed faller utanför totalförsvarsplaneringen. SSM ser samma risk och anser därför, i likhet med förslag i SOU 2019:51, att SSM bör läggas till i 1 § i förordningen.

Se bilaga för förslag till författningsändring.

10 Överväganden och förslag: Civilområden och en högre regional ledning

SSM stödjer utredningens förslag om civilområden och en högre regional ledning.

12 Överväganden och förslag: Det nationella ansvaret för civilt försvar och krisberedskap

12.1 Planering av det civila försvaret

12.1.2 Underlag för beslut om finansiering av civilt försvar och krisberedskap

Utredningen lyfter den försvårande omständigheten att MSB har flera roller i det föreslagna beredskapssystemet, både som expertmyndighet och med en övergripande roll för systemet som helhet. En roll som utredningen inte nämner är den roll MSB har som tillsynsmyndighet. SSM saknar en konsekvensanalys av vad den innebär för det föreslagna systemet. SSM hyser en farhåga om att rollkonflikter kan orsaka konsekvenser av olika slag som inte är tillräckligt belysta i utredningens förslag.

12.4 MSB:s roll och ansvar att stödja regeringen och myndigheterna

12.4.1 Vid fredstida krissituationer ska MSB stödja myndigheters operativa hantering av krisen

SSM tycker det är bra att det tydliggörs att det stöd som MSB ska ge andra myndigheter under en krissituation ska utgå från aktörernas behov.

I detta ärende har generaldirektören Nina Cromnier beslutat. Utredaren Caroline Falkengren har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Johan Friberg, enhetscheferna Catarina Danestig Sjögren, Emil Jorpes och Jan Hanberg, säkerhetsskyddschefen Nina Persson samt verksjuristen Robert Petersson deltagit.

Detta beslut expedieras utan underskrift.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Nina Cromnier

Caroline Falkengren

Bilaga – Författningsförslag

Förslag till ändring i utredningens förslag till ny beredskapsförordning

Utredningens föreslagna lydelse

SSM:s förslag till lydelse

Sektorsansvariga myndigheters ansvar för planering och förberedelser

26 §

Sektorsansvariga myndigheter ska för respektive beredskapssektor ansvara för samordning och inriktning av planering och förberedelser av verksamheten inom beredskapssektorn för civilt försvar och krisberedskap.

Myndigheterna ska särskilt

1. ansvara för att uppgifter och roller tydliggörs för aktörer inom beredskapssektorn på central, regional och i förekommande fall lokal nivå,
2. ansvara för att det bedrivs ett arbete med sammanhängande planering för fredstida krissituationer och höjd beredskap samt verka för att det finns förmåga att hantera uppgifterna inom beredskapssektorn såväl under fredstida krissituationer som vid höjd beredskap,
3. ansvara för att lämna förslag till regeringen, eller till den myndighet som regeringen bestämmer, på prioriteringar mellan beredskapsåtgärder inom beredskapssektorn,
4. besluta om inriktningen för arbetet samt följa upp beredskapsförberedelser och åtgärder inom beredskapssektorn,
5. ansvara för att det finns en planering för verksamheten under höjd beredskap inom beredskapssektorn och att denna är samordnad med andra beredskapssektorer och med Försvarmakten,
6. verka för att nödvändiga avtal med näringsliv samt överenskommelser med andra myndigheter upprättas,
7. ansvara för att utveckla och vidmakthålla strukturer för samverkan med näringslivet om detta är relevant för beredskapssektorn, och
8. planera för att kunna genomföra de uppgifter som framgår av 27–28 §§ respektive 29 §.

Sektorsansvariga myndigheter ska för respektive beredskapssektor ansvara för samordning av planering och förberedelser av verksamheten inom beredskapssektorn för civilt försvar och krisberedskap.

Myndigheterna ska särskilt

1. ansvara för att uppgifter och roller tydliggörs för aktörer inom beredskapssektorn på central, regional och i förekommande fall lokal nivå,
2. ansvara för att det bedrivs ett arbete med sammanhängande planering för fredstida krissituationer och höjd beredskap samt verka för att det finns förmåga att hantera uppgifterna inom beredskapssektorn såväl under fredstida krissituationer som vid höjd beredskap,
3. ansvara för att lämna förslag till regeringen, eller till den myndighet som regeringen bestämmer, på prioriteringar mellan beredskapsåtgärder inom beredskapssektorn,
4. följa upp beredskapsförberedelser och åtgärder inom beredskapssektorn,
5. ansvara för att det finns en planering för verksamheten under höjd beredskap inom beredskapssektorn och att denna är samordnad med andra beredskapssektorer och med Försvarmakten,
6. verka för att nödvändiga avtal med näringsliv samt överenskommelser med andra myndigheter upprättas,
7. ansvara för att utveckla och vidmakthålla strukturer för samverkan med näringslivet om detta är relevant för beredskapssektorn, och
8. planera för att kunna genomföra de uppgifter som framgår av 27–28 §§ respektive 29 §.

Utredningens föreslagna lydelse

SSM:s förslag till lydelse

Förteckning över beredskapssektorer, sektorsansvariga myndigheter samt beredskapsmyndigheter

Bilaga

Beredskapssektor	Sektorsansvarig myndighet	Övriga beredskapsmyndigheter som ingår i beredskapssektorn eller i ett särskilt beredskapsområde	Beredskapssektor	Sektorsansvarig myndighet	Övriga beredskapsmyndigheter som ingår i beredskapssektorn eller i ett särskilt beredskapsområde
Energi-försörjning	Statens energimyndighet	Svenska kraftnät Energimarknadsinspektionen	Energi-försörjning	Statens energimyndighet	Svenska kraftnät Energimarknadsinspektionen <i>Strålsäkerhetsmyndigheten</i>

Förslag till förordning om ändring i förordningen (1982:1005) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen

Härigenom föreskrivs att 1 § förordningen (1982:1005) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen att 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förslagen lydelse

1 §³

Rätt att begära upplysningar eller att begära medverkan enligt lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen tillkommer – förutom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap – följande totalförsvarsmyndigheter, nämligen Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk, Socialstyrelsen, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Post- och telestyrelsen, Trafikverket, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Finansinspektionen, Statens jordbruksverk, Statens livsmedelsverk, Kommerskollegium, Tullverket, Arbetsförmedlingen, Affärsverket svenska kraftnät, Tillväxtverket, Statens energimyndighet och länsstyrelserna.

Rätt att begära upplysningar eller att begära medverkan enligt lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen tillkommer – förutom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap – följande totalförsvarsmyndigheter, nämligen Polismyndigheten, Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk, Socialstyrelsen, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Post- och telestyrelsen, Trafikverket, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Finansinspektionen, Statens jordbruksverk, Statens livsmedelsverk, Kommerskollegium, Tullverket, Arbetsförmedlingen, Affärsverket svenska kraftnät, Tillväxtverket, Statens energimyndighet, *Strålsäkerhetsmyndigheten* och länsstyrelserna.

Denna förordning träder i kraft den 0000.

---

³ Senaste lydelse 2010:127